

REGIONÁLNÍ KULTURNÍ CENTRUM BIBERACH A SITUACE OBDOBNÝCH STAVEB V BRNĚ

Biberach – letecký snímek, umístění bývalé sýpky.

**Konverze obilné sýpky
na městskou knihovnu
Biberach An Der Riß,
Německo, 1998, autor projektu:
Univ. Prof. Mag. arch. Boris
Podrecca, Vídeň/Stuttgart**

Vídeňský architekt slovinského původu Boris Podrecca je autorem konverze bývalých hospodářských budov na Dobytčím trhu – Viehmarktplatz ve městě Bibe-

rach an der Riß pro potřeby moderní městské knihovny. Charakteristickým rysem Podreccovy práce je citlivé zacházení s původní vnitřní dřevěnou konstrukcí šestipodlažní budovy a bravurní kombinace tradičního řemesla a nových technologií s požadavky na stavbu pro veřejnost.

Město Biberach, čítající 31 000 obyvatel, je situováno mezi Dunajem a Bodamským jezerem, na spojnici archi-

tektionicky významných měst Bregenz (Kunsthhaus od arch. P. Zumthora) a Ulm (radnice od arch. R. Meiera), v oblasti Oberschwaben na jihu Německa.

Dnes památkově chráněný soubor staveb charitativního centra Ducha Svatého byl založen ve 13. století. Po rozsáhlém požáru města v roce 1515 byl v rozmezí let 1875 – 1885 očištěn od poničených přístaveb a současnou podobu získal až po

důkladné rekonstrukci. Budovy byly po různu využívány jako banka, jatka i pro skladování. V současné době poskytují zázemí muzeu Braith-Mali (2800 m² výstavních ploch, sbírka obrazů expresionistického malíře Ernsta Ludwiga Kirchnera), Městské knihovně a Divadlu Komödienhaus (pro shakespearovské hry v německém jazyce).

V roce 1993 se Městská rada a Špitální rada (vlastník nemovitostí) dohodly na postupu při konverzi chátrajících budov pro účely městské knihovny. Návrhy zpočátku předkládaly možnost konverze na geriatrické centrum, tržní halu, byty, klubovny a jednací místnosti. V procesu rozhodování však nakonec převážil názor zachovat původní substanci před návrhem demolice zchátralé budovy. Soubor konvertovaných budov tak vytvořil centrum kultury, zábavy a vědy v těsném sousedství s historickým středem města.

Po technické stránce byl průběh rekonstrukce rovněž velmi zajímavý. Rekonstruovaný dům má šest pater. Narušená konstrukce základů byla zajištěna a ostatní prvky v nejnětější míře nahrazeny (střešní trámy, sloupy, krokve a pozednice). Po odstrojení staré střešní krytiny a odejmutí vnitřních nenosných stěn a stropů byla celá vnitřní konstrukce hydraulickým zvedákem vyzdvížena o 10 – 12 cm. Tím bylo dosaženo vyrovnání nepříznivého průhybu

Biberach – rekonstruovaná budova knihovny.

Biberach – interiér knihovny.

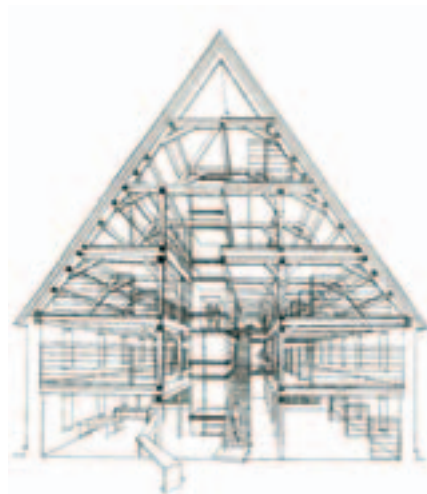
nosné konstrukce stropů a střešních vazníků. Po tomto zásahu byly zahájeny zdíci a betonářské práce. Stavba byla dokončena v listopadu 1994. Celá vnitřní konstrukce dřevěného skeletu je pohledová a musela být proto očištěna od vápna a nánosů nečistot. V návaznosti na to mohla být dokončena výstavba vnitřního technického vybavení budovy.

Do opravené budovy se přestěhovala dosud provizorně fungující knihovna, byl zaveden Internet a různé vzdělávací programy. Tímto počínem bylo vytvořeno nejen místo podporující vzdělání, kontemplaci a střetávání. Byla také pozvednuta kvalita přilehlého městského prostranství a místo se stalo magnetem pro svoje okolí. Ročně jej navštíví kolem 200 000 návštěvníků.

Dvě brněnské stavby v ohrožení

Německému příkladu podobné jsou rovněž dva výrobní areály situované v blízkosti centra průmyslového města Brna. Pravděpodobně, na rozdíl od německého příkladu, je však nečeká příznivá budoucnost i přesto, že se jedná o historicky i architektonicky cenné, avšak bez povšimnutí nadále chátrající stavby.

První příklad je situován na území o rozloze 1,25 ha, vymezeném ulicemi Veveří, Pekárenská, Kounicova a Sokolská. Nejstarší budovy byly postaveny v roce 1861 a sloužily jako výstrojný sklad rakousko-uherské armády, později rozšířený o pekárnu vojenského chleba a komi-sárku. Po vzniku Československa převzala sklady československá armáda, pro-

Biberach – perspektiva vnitřního uspořádání.

najímající jej různým subjektům, mj. i obchodnímu řetězci Julius Meinl. Přes

Sladovna Briess – svitavské nábřeží v Brně.

Sladovna Briess – současný stav.

Veveří Brno – sklady.

Veveří Brno – interiér.

poměrně strohý vnější vzhled obsahují neopakovatelné interiéry, jejichž charakter určují působivé dřevěné skeletové konstrukce. Dnes je objekt armádou opuštěný a hodnotné budovy chátrají.

V ateliéru výrobních staveb brněnské Fakulty architektury jsme navrhli projekt přestavby, zachovávající část původních budov, orientovaných do ulice Veveří a předkládáme nové funkční využití pro bydlení, obchod a služby. Na uvolněné ploše, na místě původních chátrajících hal, umísťujeme nový Justiční palác s Krajským soudem, Okresním soudem a Státním zastupitelstvím, tedy instituce, které jsou dnes soustředěny v Brně, ale přebývají v poměrně improvizovaných podmínkách. Volba funkční náplně vychází z výjimečného postavení Brna v českém soudnictví, sou-

středěním jeho nejvyšších právních orgánů.

Areál bývalého pivovaru židovského majitele p. Briesse na Gargulákově ulici je druhým příkladem. Za okupace přešel do německé správy a sloužil výrobě zbraní, po válce jej získala firma Zetor, divize Motory. Dnes opuštěný chátrá. Cenné sladovnické věži z přelomu století i historickému odkazu generacím již dnes hrozí demolice a ustoupení dopravnímu návrhu regulace městské části Husovice.

Podmínkou, kterou jsme si během projektování stanovili, bylo zachování hodnotných budov areálu Briess – dle našeho soudu významné a dosud nedocenené, památky brněnského pivovarnictví. Oproti městem navrhovanému dopravnímu řešení, které uvažuje s nevyhnutelnou asanací budov pivovaru, navrhujeme šetrnou variantu za

využití dosud opuštěného tunelového propojení s ulicemi M. Kuncové a Svatoplukovou. V pivovaru navrhujeme sportovní centrum s horolezeckou stěnou a veřejnou knihovnou. Úpravou říčního nábřeží vytváříme přírodní biokoridor s rybím přechodem.

Ing. arch. Jiří Palacký ml.

FA VUT Brno

Tento text vznikl jako součást výzkumného projektu GAČR 103/02/1375/A MSM 264100016 Česká architektura a urbanismus v nové situaci

Literatura:

Sborník knihovny Stadtbücherei Biberach

<http://www.biberach-riss.de>

<http://www.medienzentrum-biberach.de>